

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4**ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ****GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE
DIGITAL AGE BASED ON THE FOUR PATHS OF ACCOMPLISHMENT OF RDDHIPADA
OF THE SRIPHUTTHA GROUP SCHOOLS SAMUTPRAKAN PROVINCE****ทวี หนูพันธ์^{1*} พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปัญโญ² อุดร เขียวอ่อน³****Tawe Nupan¹ Phrakhrusangkharak Chakkrit Bhuripañño² Udon Keowon³**^{1,2,3} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย^{1,2,3} Mahachulalongkornrajavidyalaya University**บทคัดย่อ**

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ (2) ศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ (3) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ ใช้กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน จำนวน 217 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ใช้สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการบริหารงานหลักสูตรตามลำดับ

วิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานหลักสูตร มีการกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสม 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน สร้างและพัฒนานวัตกรรมในบทเรียนมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน มีการใช้สื่อออนไลน์และบทเรียนสำเร็จรูป และ 5) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบายและสนับสนุนให้มีการนิเทศให้เหมาะสม

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ 1) ฉันทะ 2) วิริยะ 3) จิตตะ 4) วิมังสา ควรนำมาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารงานวิชาการเพื่อจะพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น สร้างและพัฒนานวัตกรรมที่มีกิจกรรมที่หลากหลาย ปรับปรุงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสม ผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ที่เน้นทักษะและกระบวนการ และปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ที่ผู้เรียนจะได้รับเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ยุคดิจิทัล, หลักอิทธิบาท 4* E-mail address: tawe_2005@hotmail.com ¹ dews2511@gmail.com ² childdon@gmail.com ³

ABSTRACT

The objectives of this research article were to (1) study the state of academic administration of Sriphuttha Group Schools in Samut Prakan province, (2) study methods of academic administration in the digital age based on the four paths of accomplishment of Sriphuttha Group Schools in Samut Prakan province, and (3) propose the guidelines for academic administration in the digital age based on the four paths of accomplishment of Sriphuttha Group Schools in Samut Prakan province. The data were collected by interviews and questionnaire from 217 teachers and then analyzed by percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The result of the study found that: The state of academic administration of Sriphuttha Group Schools in Samut Prakan province was at a high level overall, it was at the highest level. When considering each side from the average to the least, teaching and learning administration, instructional media, measurement and evaluation, school internal supervision, and curriculum administration, respectively.

The methods of academic administration in the digital age based on the four paths of accomplishment of Sriphuttha Group Schools in Samut Prakan province are as follows: 1) In curriculum administration, there are conceptual framework of academic development and curriculum improvement and adjustment suitable to school environment and community contexts. 2) In teaching and learning administration, there are building and developing learning innovations. 3) In measurement and evaluation, there are processes and improvement of measurement and evaluation suitable to the school contexts. 4) In instructional media, there are development of media and media-assist-instrument, compact lesson media, and online media. 5) In school internal supervision, there are policy setting, promoting and supporting supervision, developing and improving supervision system suitable to the school contexts.

The guidelines for academic administration in the digital era based on the four paths of accomplishment of Sriphuttha Group Schools in Samut Prakan province age to frame up the academic administration with Chanda, Viriya, Citta, and Vimamsa. With the four paths of accomplishment as the frame in academic administration, development of school curriculum and community curriculum, building and developing learning innovations, instructional media, improving criteria of measurement and evaluation, and developing school internal supervision can be beneficial to the learners at most.

Keywords: Academic Administration, The Digital Age, The Four Paths of Accomplishment

บทนำ

การศึกษา มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อชีวิตมนุษย์นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและในอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับการศึกษาในเรื่องการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะงานด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 และฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 23 ว่าด้วยเรื่องการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยที่ดีงาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546; กระทรวงศึกษาธิการ, 2553; กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

การบริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง ผู้เรียนจะมีความรู้ มีความสามารถและมีทักษะในการดำเนินชีวิตขึ้นอยู่กับการบริหารงานฝ่ายวิชาการทั้งสิ้น เพราะฝ่ายบริหารวิชาการมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับผู้เรียนโดยตรง กิจกรรมในด้านการเรียนทุกอย่างจะเกี่ยวข้องกับผู้เรียนตามนโยบายของสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งการบริหารงานวิชาการนั้นมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน (หทัย ศิริพิน, 2558) คุณภาพของ

ผู้เรียนจะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนดูได้จากผลสัมฤทธิ์ในการเรียน การสอบวัดและประเมินผลการเรียนด้านต่าง ๆ เช่น การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การประเมินความสามารถการอ่านออกเขียนได้ (RT) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นต้น นอกจากนี้สถานศึกษายังต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบปี จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยมีตัวบ่งชี้การประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ซึ่งกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานมีจำนวน 6 ตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนและการบริหารวิชาการ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1) ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ตัวบ่งชี้ที่ 2) ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 3) ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ที่ 4) ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ตัวบ่งชี้ที่ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่ 6) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงว่า การบริหารวิชาการมีบทบาทที่สำคัญต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาทุกแห่ง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555) ในการบริหารสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ภารกิจหลักของสถานศึกษาคือการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้นำของบุคลากรในสถานศึกษา มีอำนาจและหน้าที่ในการที่จะพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนทำการควบคุมการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการและรู้จักการประยุกต์ใช้หลักธรรม เพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการระเบียบองค์กร ซึ่งครอบคลุมไปถึงการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป มีการบริหารงานโดยนำหลักอิทธิบาท 4 ประการ เข้ามาเป็นหลักในการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ให้งานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ที่สำคัญคือการเน้นผลสัมฤทธิ์ที่ผู้เรียนเป็นหลัก

จากสภาพการบริหารงานในสถานศึกษาในปัจจุบันตามบริบทของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ พบปัญหาการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรกของการบริหารงาน 4 ฝ่ายในโรงเรียน สังเกตได้จากผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติหรือ O-net เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญกับการบริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกระดับ มีปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน และด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และจำนวนครูที่น้อย แต่มีภาระงานที่รับมอบหมายจำนวนมาก และขาดครูที่มีความถนัดหรือตรงกับงานวิชาการ ปัญหาเหล่านี้ทำให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบันอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้บริหารที่จะเข้ามาเป็นผู้นำจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาการ เพราะงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาทุกแห่ง และปฏิบัติตนให้เป็นທີ່เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 เป็นกรอบหรือแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานวิชาการและสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้ทันต่อความเจริญรุ่งเรืองในยุคดิจิทัล เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 9 โรงเรียน ประชากรรวมจำนวน 549 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 9 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใช้เกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2552) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน ตามขนาดสัดส่วนของโรงเรียนและประชากร

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยพบว่า แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีความตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งพบว่ามีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.964

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน 217 คน

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ

4.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

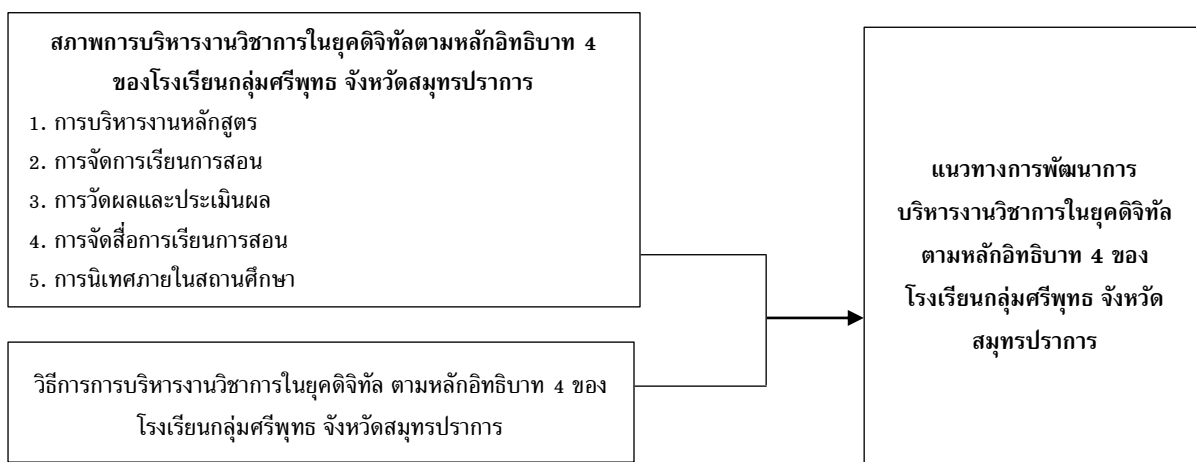
4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 รายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 และด้านการบริหารงานหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม 5 ด้าน

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ	n=กลุ่มตัวอย่าง 217 คน			
	ระดับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการบริหารงานหลักสูตร	4.66	0.53	มากที่สุด	5
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.76	0.46	มากที่สุด	1
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.73	0.49	มากที่สุด	3
4. ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน	4.75	0.47	มากที่สุด	2
5. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.72	0.48	มากที่สุด	4
ภาพรวม	4.72	0.45	มากที่สุด	

2. วิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ

จากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการบริหารงานหลักสูตร การกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนางานวิชาการ โดยวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน การวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ และสื่อต่างๆ รวมถึงศึกษาปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม การตรวจสอบและประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้และผลสะท้อนกลับจากผู้เรียน

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของสถานที่ ห้องเรียน ห้องประกอบการต่างๆ และตัวผู้เรียน การวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพัฒนานวัตกรรมในแต่ละบทเรียน โดยเน้นความรู้และกระบวนการ จัดหาอุปกรณ์ในการใช้สื่อช่วยสอน ICT ในการจัดการเรียนการสอน มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ การปรับเปลี่ยนห้องเรียน ให้มีบรรยากาศเป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ สื่อแห่งการเรียนรู้ภายในบริเวณโรงเรียน เช่น พุทธสุภาษิต บทกลอนสอนใจ คำคม ข้อคิด เป็นต้น

2.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล การเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ การสนับสนุนนักเรียนที่เรียนดีให้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่อ่อน โดยใช้บทเรียนออนไลน์หรือบทเรียนสำเร็จรูป การพัฒนารูปแบบการวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอยู่เสมอ การปรับเปลี่ยนเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนและให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มีการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบสภาพจริง มีการแก้ไขและวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน กระบวนการคัดเลือกสื่อที่มีคุณภาพเพื่อจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การพัฒนาจัดหาสื่อและเครื่องมือที่ช่วยในการใช้สื่อการสอน ICT ช่วยในการจัดการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนานวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนและออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และเกิดความสุขสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อออนไลน์และบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน การจัดหาสื่อที่เน้นทักษะ และกระบวนการในการลงมือปฏิบัติได้จริง และเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด

2.5 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา การกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำกรนิเทศภายในและให้คำแนะนำปรึกษาด้านการนิเทศภายในมากยิ่งขึ้น การวางแผนพัฒนาครูในด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาและปรับปรุงด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น การสรุปผลการประเมินการนิเทศภายในสถานศึกษาและนำข้อบกพร่องไปพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนานวัตกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาทุก ๆ ปี

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ

3.1 ฉันทะ ความพึงพอใจ ผู้บริหารและครูผู้สอน ควรพึงพอใจในการกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนางานวิชาการ ควรพึงพอใจเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) และหลักสูตรท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ควรพึงพอใจในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ ควรพึงพอใจที่จะช่วยในการส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของสถานศึกษา ควรพอใจในการผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ที่เน้นทักษะและกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ควรพึงพอใจในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2 ด้านวิริยะ ความเพียร ผู้บริหารและครูผู้สอนควรเพียรพยายามที่จะใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรพยายามในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ ควรขยันหมั่นเพียรในการส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของสถานศึกษา ควรมีความเพียรในการผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ที่เน้นทักษะและกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ควรพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยความเพียร

3.3 ด้านจิตตะ ความเอาใจใส่ มีจิตใจที่จดจ่อกับสิ่งนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอนควรเอาใจใส่ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรตั้งใจในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยี ควรเอาใจใส่ในการส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของสถานศึกษา ควรเอาใจใส่ในการผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ที่เน้นทักษะและกระบวนการที่ผู้เรียน

สามารถปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ควรเอาใจใส่ในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.4 วิมังสา การไตร่ตรอง หลักธรรมข้อนี้ถือเป็นข้อที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องประกอบด้วยหลักธรรมข้อวิมังสา ต้องรู้จักวิเคราะห์ ไตร่ตรอง ปรับปรุง แก้ไขเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรไตร่ตรองในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยี ควรไตร่ตรองในการส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของสถานศึกษา ควรไตร่ตรองในการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ที่เน้นทักษะและกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ควรพิจารณาไตร่ตรองเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

อภิปรายผล

สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม และทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา รองลงมา ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการบริหารงานหลักสูตร ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ พระวัชรินทร์ ชินวโร (ยัมย่อง) (2556) ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศ และด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

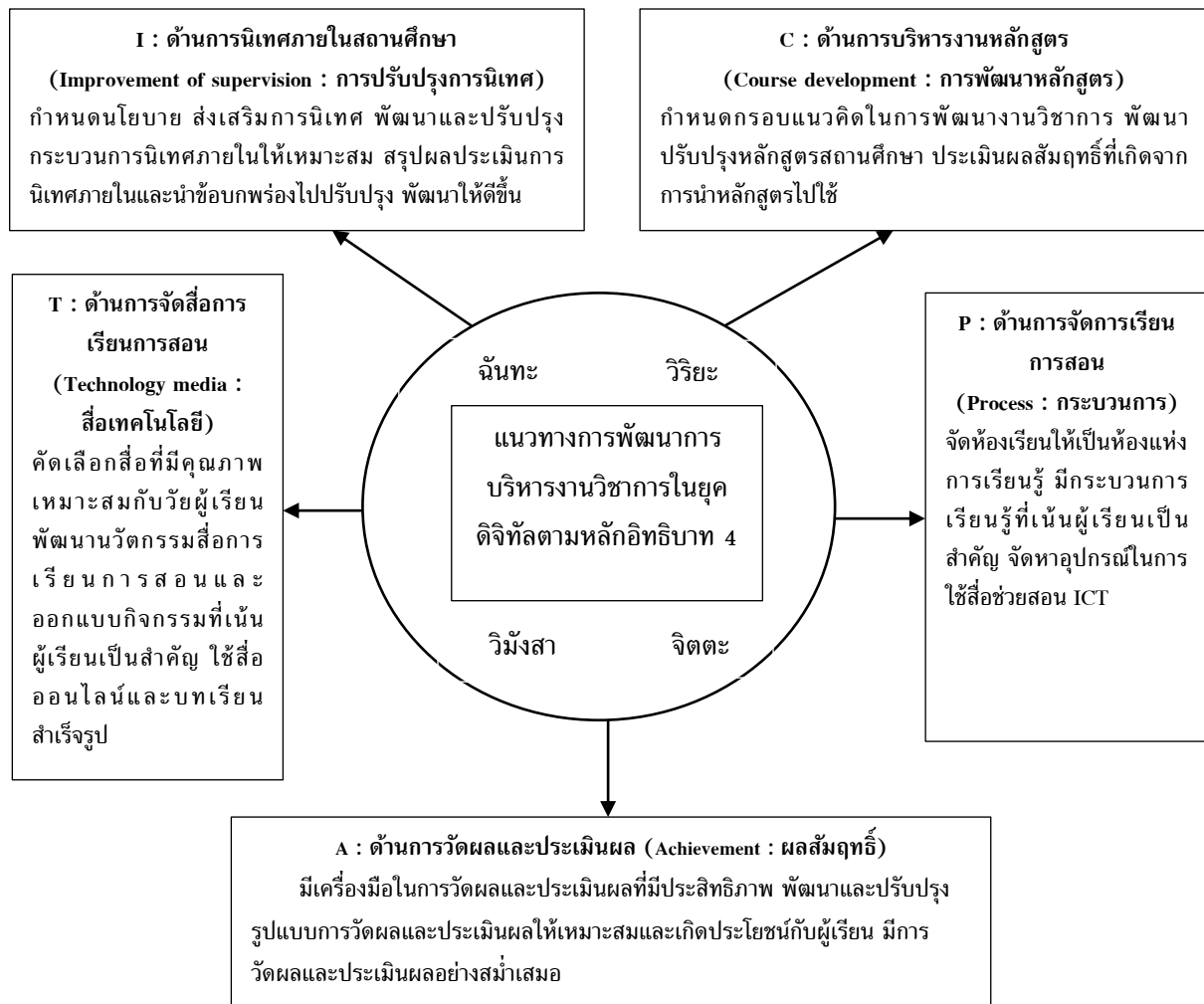
วิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ (1) ด้านการบริหารงานหลักสูตร ควรมีการกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนางานวิชาการ โดยวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ มีการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ รวมถึงศึกษาปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มีการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของสถานที่ ห้องเรียน ห้องประกอบการต่าง ๆ และตัวผู้เรียน จัดหาเครื่องมือในการใช้สื่อช่วยสอน ICT ในการจัดการเรียนการสอน มีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมสื่อการเรียนสอน มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ (3) ด้านการวัดผลและประเมินผล มีเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนและให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (4) ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน มีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนและออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และเกิดความสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อออนไลน์และบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (5) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำกรณิเทศภายในและให้คำแนะนำ ปรัชชาด้านการนิเทศภายในมากยิ่งขึ้น มีการพัฒนาและปรับปรุงด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น และ มีการสรุปผลการประเมินการนิเทศภายในสถานศึกษาและนำข้อบกพร่องไปพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พัฒนพรชัย เมฆวิสัย (2565) ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในวิกฤตการณ์โควิด 19 สรุปว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในวิกฤตการณ์โควิด 19 เป็นการบริหารจัดการ สถานศึกษาให้การจัดการเรียนการสอนผ่านพ้นวิกฤตการณ์ของโรคระบาดไปได้โดยส่งเสริมสนับสนุนให้การ บริหารจัดการการในแบบเดิมปรับเปลี่ยนสู่การสร้างทีมและเครือข่ายความร่วมมือ เปลี่ยน

โครงสร้างการบริหารแนวตั้ง ให้เป็นการบริหารที่สอดร้อย เชื่อมต่อประสานการณ์ความสามารถของคนในองค์กรและเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมในแนวนอนโดยเน้นเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ สูงสุดด้วยการสอนออนไลน์ผ่านสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย การสอนผ่านคลิปปวีดีโอ การสอนแบบง่ายสลับยาก การสอนออนไลน์โดยใช้สื่อประสม การสอนออนไลน์ทั้งออฟไลน์โดยผู้บริหารและครูต้องสร้างความพอใจในการทำงาน ถึงแม้สถานการณ์จะหนัก ภาระงานจะมากต้องมีความพอใจในการปฏิบัติงาน มีความเพียร พยายามในการทำงานอย่างต่อเนื่อง พิจารณางานด้วยปัญญาและไตร่ตรองงานต่าง ๆ อย่างรอบคอบให้ผ่านพ้นวิกฤติการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 ประการ คือ 1) ฉันทะ รักงาน การเห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ 2) วิริยะ ใฝ่งาน ความเพียร เห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ ชัยชนะ 3) จิตตะ ใส่ใจงาน ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริงจัง 4) วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านฉันทะ ความพึงพอใจ ในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารและครูผู้สอนควรเต็มใจที่จะบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรพอใจในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านวิริยะ ความเพียร ผู้บริหารและครูผู้สอนควรเพียรพยายามที่จะใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรพยายามในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยความเพียร ด้านจิตตะ ความเอาใจใส่ มีจิตใจที่จดจ่อกับสิ่งนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอนควรเอาใจใส่ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรเอาใจใส่ในการผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ที่เน้นทักษะและกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ วิมังสา การไตร่ตรอง หลักธรรมข้อนี้ถือเป็นข้อที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องประกอบด้วยหลักธรรมข้อวิมังสา ต้องรู้จักวิเคราะห์ ไตร่ตรอง ปรับปรุง แก้ไขเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรพิจารณาไตร่ตรองเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาฐิตวิสส์ฐิตวิฑฒโน, พระสอนดำ วาสสโท และ จุฬารัตนภรณ์ ธนะแพทย์ (2564) ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 คือ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร ควรมีใจรักในการดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร ส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรหมั่นวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และนำผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาวิเคราะห์ ปรับปรุงพัฒนาต่อไป 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรเอาใจใส่ในการสร้างสื่อการสอนที่ดึงดูดความสนใจ ทันสมัย ในยุคดิจิทัล 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรวิเคราะห์กระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน ติดตาม ประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ด้านการนิเทศภายใน ควรหมั่นศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของบุคลากร ติดตามตรวจสอบการประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาครั้งต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คือ CPATI MODEL มีคำอธิบายดังนี้

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ คือ CPATI MODEL ซึ่งเป็นการนำเอาศาสตร์สมัยใหม่มาบูรณาการกับหลักพุทธธรรม ซึ่งในที่นี้ได้นำหลักธรรมคืออิทธิบาท 4 เข้ามาเป็นแกนหลักในการกำหนดปัจจัยด้านต่าง ๆ ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล โดยเมื่อได้สังเคราะห์ข้อมูลแล้ว ได้องค์ประกอบแต่ละด้าน ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ดังนี้

C : ด้านการบริหารงานหลักสูตร (Course Development : การพัฒนาหลักสูตร)

- มีการกำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนางานวิชาการ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสาระการเรียนรู้
- มีการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน
- มีการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม
- มีการตรวจสอบและประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้

P : ด้านการจัดการเรียนการสอน (Process : กระบวนการ)

- มีการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของอาคาร สถานที่ ห้องประกอบการต่าง ๆ
- มีการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเน้นความรู้และกระบวนการ
- มีการจัดหาอุปกรณ์ในการใช้สื่อช่วยสอน ICT ในการจัดการเรียนการสอน
- มีการจัดห้องเรียนให้เป็นห้องแห่งการเรียนรู้

A : ด้านการวัดผลและประเมินผล (Achievement : ผลสัมฤทธิ์)

- มีการมีเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ
- มีการพัฒนารูปแบบการวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์กับผู้เรียน
- มีการมีการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

T : ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน (Technology Media : สื่อเทคโนโลยี)

- มีการคัดเลือกสื่อที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ
- มีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- มีการใช้สื่อออนไลน์และบทเรียนสำเร็จรูป
- มีการจัดหาสื่อที่เน้นทักษะและกระบวนการในการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติได้ผลจริง

I : ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (Improvement of Supervision : การปรับปรุงการนิเทศ)

- มีการกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนการนิเทศภายในสถานศึกษา
- มีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
- มีสรุปผลประเมินการนิเทศภายในและนำข้อบกพร่องไปปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้น

สรุปผลการวิจัย

สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอริยธำมา 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม และทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา รองลงมา ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการบริหารงานหลักสูตร ตามลำดับ

วิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอริยธำมา 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ (1) ด้านการบริหารงานหลักสูตร ควรมีการกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาวิชาการ โดยวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ มีการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ รวมถึงศึกษาปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มีการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของสถานที่ ห้องเรียน ห้องประกอบการต่าง ๆ และตัวผู้เรียน จัดหาเครื่องมือในการใช้สื่อช่วยสอน ICT ในการจัดการเรียนการสอน มีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ (3) ด้านการวัดผลและประเมินผล มีเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนและให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (4) ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน มีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และเกิดความสุขสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อออนไลน์และบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (5) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำการนิเทศภายในและให้คำแนะนำ ปรึกษาด้านการนิเทศภายในมากยิ่งขึ้น มี

การพัฒนาและปรับปรุงด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น และ มีการสรุปผลการประเมินการนิเทศภายในสถานศึกษาและนำข้อบกพร่องไปพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ **ด้านฉันทะ ความพึงพอใจ** ในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารและครูผู้สอนควรเต็มใจที่จะบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรพอใจในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ **ด้านวิริยะ ความเพียร** ผู้บริหารและครูผู้สอนควรเพียรพยายามที่จะใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรพยายามในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย **ความเพียร ด้านจิตตะ ความเอาใจใส่** มีจิตใจที่จดจ่อกับสิ่งนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอนควรเอาใจใส่ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรเอาใจใส่ในการผลิตและพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะและกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ **วิมังสา การไตร่ตรอง** หลักธรรมข้อนี้ถือเป็นข้อที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องประกอบด้วยหลักธรรมข้อวิมังสา ต้องรู้จักวิเคราะห์ ไตร่ตรอง ปรับปรุง แก้ไขเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา ควรพิจารณาไตร่ตรองเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใช้ข้อมูลนี้เพื่อประกอบการวางแผนแนวทางเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้ครูผู้สอนได้รับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การจัดสื่อการเรียนการสอน และการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะด้านการบริหารงานหลักสูตรอย่างจริงจัง
- 1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรผสมผสานความร่วมมือในการบริหารงานวิชาการเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกอยู่ตลอดเวลา

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ
- 2.2 ควรศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ
- 2.3 ควรศึกษาความพึงพอใจในการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 6). อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซตการพิมพ์.
- พระมหาจิตวิมล ฐิตวิฑูโน, พระฮอนต้า วาทสโท และ จุฬารัตนภรณ์ ธนะแพทย์. (2564). การบริหารงานวิชาการตามหลักกฏอริยาบท 4 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย. *Journal of Buddhist Education and Research*, 7(3), 206-216.
- พระวัชรินทร์ ชินวโร (ยิ้มย่อง). (2556). การบริหารงานวิชาการตามหลักกฏอริยาบท 4 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พัฒนพรชัย เมฆวิสัย (2565) การบริหารงานวิชาการตามหลักกฏอริยาบท 4 ในวิกฤติการณ์โควิด 19. *วารสารบรรพการศึกษามนุษยสังคมศาสตร์*, 3(1), 41-49.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). คู่มือผู้ประเมิน เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2554-2558). กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- หทัย ศิริพิน. (2558). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นศรรามบุรีประสิทธิ์). (ค้นคว้าปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร).